

Nr 659.

Av herr **Utbult m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 220, med förslag till förordning om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift), m. m.*

Den svenska fiskerinäringen befinner sig för närvarande i ett allvarligt ekonomiskt läge. Efter en tillfällig förbättring av lönsamheten under år 1948 har densamma därefter befunnit sig i kraftigt sjunkande i samband med att prissättningen på fiskets produkter icke givit kompensation för de stora kostnadsökningar, som ägt rum särskilt under det senaste året.

Läget kan belysas av att enligt den senaste av statens jordbruksnämnd företagna bearbetningen av fiskarnas inkomstdeklarationer den genomsnittligt deklarerade inkomsten för denna yrkesgrupp från år 1948 till 1949 sjönk med icke mindre än 17 procent. Denna utveckling står i stark motsättning till förhållandena inom andra näringar, och närmast kan som jämförelse nämnas, att en likaledes av statens jordbruksnämnd företagen bearbetning av jordbrukarnas deklarationer för samma tid visar en uppgång i inkomsterna från jordbruk med 8 procent.

Under 1950—1951 har läget ytterligare försämrats. En av Svenska västkustfiskarnas centralförbund utförd undersökning visar, att under innevarande år priserna på fiskets förnödenheter ligga i genomsnitt minst 30 procent högre än under 1950. Under samma tid har prisnivån på fiskets produkter stigit med högst 15 procent. Att fiskarna sålunda endast erhållit halv kompensation för den nya prisstegringen i år på fiskets förnödenheter har givetvis ytterligare allvarligt försämrat lönsamheten.

Det tryckta ekonomiska läget för fiskerinäringen har medfört, att under de gångna efterkrigsåren fiskeflottan efter den hårda förslitningen under kriget icke kunnat förnyas och moderniseras i den takt, som varit önskvärd. Ytterligare bidragande orsaker härtill ha varit, att de stora utländska beställningarna av fiskebåtar vid de mindre varv, som bruka leverera nybyggena till fiskarna, på ett onormalt sätt drivit upp kostnaderna för fiskebåtsbyggen. Eftersom fiskarna betraktat dessa utländska beställningar såsom en övergående företeelse, har man i många fall ställt sig avvaktande, när det gällt nybeställningar och mera omfattande moderniseringar. Ytterligare ett skäl till att nybyggena icke fått den omfattning, som hade varit behövlig för att den svenska fiskeflottan skall kunna bibehålla sin internationella konkurrenskraft, har varit att anslagen till fiskerilånefonden kommit i ett allt mera otillräckligt förhållande till priserna på nybeställda fiskefartyg. Genom samverkan mellan de här angivna faktorerna har följden

blivit, att en förnyelse och modernisering av fiskeflottan icke kunnat äga rum i den utsträckning, som hade varit behövlig.

Denna förnyelse är desto viktigare, som det svenska fisket alltmera kommit att förläggas till avlägsnare farvatten och därmed kräver bättre båtmaterial och starkare motorer. Medan mot slutet av 1930-talet en modern fiskebåt för västkusten efter dåtida behov kunde erhållas för omkring 50 000 kronor, är kostnaden för en fiskebåt, som fyller kraven i dagens läge, icke mindre än 250 000—300 000 kronor.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 220 framkommit med förslag om särskild avgift vid vissa investeringar. Om detta förslag antages av riksdagen, kommer det att på ett mycket orättvist sätt drabba fisket och i hög grad förhindra den förnyelse och modernisering av fiskeflottan, som av flera orsaker måst uppskjutas men är nödvändig, om fisket skall behålla sin konkurrenskraft.

Vilken betydande kapitalinvestering en modern fiskebåt i dagens läge kräver har framgått av de ovan nämnda siffrorna. Förutom nybeställningar kräver utvecklingen emellertid också, att de nuvarande fiskebåtarna moderniseras och förses med nya motorer. Vid dylikt motorbyte sker som regel en ökning av motorstyrkan, vilken i sin tur bl. a. på grund av gällande föreskrifter ofta framtvingar betydande ombyggnader och förstärkningar av båtarna. Icke sällan äro dessa förstärkningar direkt föreskrivna av fartygsinspektionen. Även kräver utvecklingen en allt bättre maskinell utrustning i form av ekolod, radiotelefoner, radiopejlingar och i många fall numera också kylmaskinerier.

Såsom förslaget till investeringsavgift är utformat, synes det komma att drabba fiskarna icke endast vid nybeställningar utan också vid dessa, särskilt i samband med motorbytena, nödvändiga ombyggnaderna och förstärkningarna av fiskebåtarna. Ombyte av motor jämte förstärkningsarbeten torde i många fall draga kostnader på 50 000 till 100 000 kronor.

Därtill kommer att denna investeringsavgift hårt drabbar fisket genom att detta som regel icke får möjlighet att vid inkomsttaxeringen utnyttja avdraget för avgiften. Redan vid den allmänna taxeringen förhåller det sig så, att fiskare äro i viss grad missgynnade. De driva nämligen sina båtar i form av partrederier, som vid beskattning icke tillåtas fria avskrivningar och som vid fartygs försäljning i samband med anskaffande av nytt fartyg eller vid totalförlisning måste skatta för återvunna avskrivningar. Såsom redan framhållits i remissyttrandet från länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län (s. 90 i propositionen), synas fiskare icke få möjlighet att utnyttja avdraget för investeringsavgift vid inkomsttaxeringen, såsom bestämmelserna föreslagits i propositionen. Även av denna anledning skulle investeringsavgiften komma att drabba fiskarna orättvist hårt.

Ytterligare vilja vi påpeka, att departementschefen i propositionen

anför (s. 79), att han icke finner de i vissa remissyttranden uppmärksammade spörsmålen om klassning av fartyg och i samband därmed på myndighets direktiv verkställda förbättringsarbeten ge tillräckliga skäl för införande av en specialbestämmelse härom. I viss utsträckning komma sålunda fiskare att få erlägga investeringsavgift för förstärkningar, som direkt ålagts dem av fartygsinspektionen.

De här anförda synpunkterna visa, att med de i propositionen föreslagna bestämmelserna för investeringsavgift fiskarna skulle bli särskilt hårt drabbade. Den förnyelse och modernisering, som förslitningen av fiskeflottan under krigsåren liksom den fortsatta utvecklingen av fisket på avlägsnare farvatten gör nödvändig, skulle i stor utsträckning hämmas och det svenska fiskets internationella konkurrenskraft försvagas. Betungande för fisket blir icke endast avgiften vid nybeställningar utan kanske i ännu högre grad den extra beskattningen vid nödvändiga moderniseringar och förstärkningar. Härtill kommer, att fisket mindre än övriga grupper har möjlighet att utnyttja avdraget för investeringsavgift vid inkomsttaxeringen. Det anförda synes utgöra en stark motivering för att ägare av fiskebåtar på högst 100 brutto registerton helt befrias från skyldighet att erlägga investeringsavgift. De skulle därvid bli jämställda med sådana investeringar, som göras med stöd av statligt bidrag eller lån eller lånegaranti. För det fall det icke skulle vara möjligt att helt befria fiskare från skyldighet att erlägga investeringsavgift, böra åtminstone båtarnas ägare ges praktisk möjlighet att utnyttja den föreslagna rätten att göra avdrag för investeringsavgiften vid inkomsttaxeringen. Detta kan emellertid endast ske, om denna rätt utsträcker till flera år, förslagsvis fem år.

Med hänvisning till vad vi här anfördt föreslå vi,

att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i proposition nr 220 måtte besluta, att ägare av fiskebåtar på högst 100 brutto registerton helt befrias från skyldighet att erlägga investeringsavgift.

För den händelse ovanstående yrkande icke skulle bifallas, föreslå vi,

att ägare av fiskebåtar få rätt att fördela investeringsavgiften på fem år samt göra avdrag för densamma vid inkomsttaxeringen samt

att vederbörande utskott måtte utarbета erforderliga ändringar i lagtexten.

Stockholm den 7 november 1951.

Birger Utbult.

Waldemar Svensson.

Olaus Nyberg.

Johan Ahlsten.